

Johanna Tuukkanen

LL, anestesiologian erikoislääkäri,
hallinnon pätevyys. Ylilääkäri,
Keski-Suomen keskussairaala, päivystys
SELYn valtuuskunnan jäsen

Vietin elokuussa kolme viikkoa Tansaniassa osallistuakseni Muhimbilin yliopiston, Lääkäri-seura Duodecim ja Tampereen yliopiston järjestämälle Global Health -kurssille. Yhtenä aamuna bussimme seisoessa Dar Es Salaamin aamuruuhkassa selasin aikani kuluksi puhelinta ja huomasin saaneeni Facebookin kautta viestin vanhalta koulukaveriltani: “Oletko tietoinen Suomessa olevasta pienestä kohusta jossa rasistisia kirjoituksia on valitettavasti yhdistetty sinuun?” Mitä ihmettä tämä nyt on?! Naputtelin vastausviestin ja pyysin lisätietoja. Joku osittainen kaimani oli lähettänyt aidon tai tekaistun FB-profiilinsa kautta yksityisen viestin eräälle pääkaupunkiseudulla asuvalle maahanmuuttajapoliitikolle. Viestin sisältö oli törkeän rasistinen. Viestin saaja oli jakanut sen FB-seinällään ja pyytänyt apua viestin lähettäjän tunnistamiseen. Kyseinen henkilö asui FB:n mukaan Jyväskylässä ja oli profiilikuvassaan pukeutunut kirurgiseen suojatakkiin ja kasvosuojukseen, mikä johti ajatukset nopeasti lääkäriin tai sairaanhoitajaan.

Ei mennyt kuin hetki, niin viestin lähettäjä oli yhdistetty minuun, koska olen ainoa kyseisellä nimellä Valviran Terhikki-rekisteristä löytyvä terveydenhuollon ammattihenkilö. Hänen etunimensä

Kafka kävi kylässä

sattui olemaan sama kuin toinen nimeni, jota en käytä koskaan julkisesti muuten kuin sattuman oikusta omassa Facebook-profiilissani.

Nettiviha nousi nopeasti. Muutaman tunnin kuluessa keskusteluun oli osallistunut kymmeniä henkilöitä, joista moni oli varma, että juuri minun täytyy olla rasistisen, uhkaavan viestin lähettänyt henkilö. “Kauhea ihminen. Huh. Ja kuvakin.” Keskustelua oli ehditty myös jakaa useita kertoja. Terhikistä löytyneet tietoni oli nopeasti postattu keskusteluun, samoin työpaikkani ja virka-asemani yhteystietoineen. Keskustelussa kehoitettiin uhkauksen kohdetta ottamaan yhteyttä työnantajaani, jotta näin vaarallinen henkilö saadaan välittömästi erotettua virastaan. “Asia selviää kyllä, jos sairaalan johtokin alkaa selvittää asiaa. Tuo ihminen ei toimi ammattietikansa mukaan.”

Facebook-sivuni linkitettiin keskusteluun, mutta koska se ei ole julkinen, sieltä ei löytynyt minusta tunnistettavaa kuvaa, ja profiilikuvassani on meidän koiramme. Tunnistettavat kuvatkaan eivät olisi taltuttaneet nopeasti nousutta raivoa, koska viestin lähettäjä maskeineen olisi voinut olla kuvan perusteella lähes kuka tahansa. Koulukaverini osallistui keskusteluun ja yritti vakuuttaa, että minä en voi olla rasistisen viestin takana. Samaan aikaan puolikaimani Facebook-profiilia epäiltiin tekaistuksi. Siitä huolimatta keskustelu jatkui saaden yhä pelottavampia piirteitä.

Minä seurasin järkyttyneenä omaan henkilööni kohdistuvaa raivoa ja pohdin kuumeisesti, mitä voisin asialle tehdä. Aloin olla huollissani myös läheisteni turvallisuudesta. Lähetin rasistisen uhkauksen kohteeksi joutuneelle yksityisen vies-

tin, jossa kerroin olevani järkyttynyt siitä, että minut on yhdistetty ala-arvoiseen rasistiseen kommentointiin. Pyysin häntä poistamaan minuun liittyvät viittaukset keskustelusta ja oikaisemaan asian. Hän vastasi nopeasti ja julkaisi viestini FB-seinällään. Seuraavan vuorokauden aikana keskustelusta poistettiin lähes kaikki minuun liittyvät viittaukset. Kerroin tapahtuneesta myös lääkäreiden FB-ryhmässä ja yhden kollegan neuvosta lisäsin omalle FB-sivulleni kaikille näkyvän tiedotteen siitä, että minut oli virheellisesti yhdistetty aivan väärään henkilöön. Toisen kollegan mukaan tunnelma oli “vähän kafkamainen”. Juuri siltä minusta tuntui kuin Kafka olisi käynyt kylässä.

En olisi ikinä uskonut joutuvani syytetyksi rasismista – ja kummallisen sattuman oikusta samaan aikaan, kun olin kansainvälisellä Global Health -kursilla Tansaniassa! Yhden vuorokauden ajan omaan itseeni kohdistunut perusteton nettiraivo osoitti konkreettisesti sen, kuinka nopeasti someviha voi yltyä ja saavuttaa lyhyessä ajassa suunnattomat mittasuhteet. Mihin vielä joudummekaan, kun netti on lopullisesti kutistanut maapallon ja mitätöinyt etäisyydet? Paikalliset roihut saavuttavat nopeasti globaalit mittasuhteet. Pelottavaa on myös se, kuinka helposti luulosta kasvaa varma tieto ja noitarovio on valmis.

Nykyään kannattaa olla verkostoitunut. En uskalla ajatella, mihin mittasuhteisiin kohu olisi yltänyt ilman yhtä yhteistä Facebook-kaveria. Toinen ystäväni ilmoitti epäilyttävästä profiilista FB-ylläpitoon, ja nyt kyseistä profiilia ei enää löydy. Hyvin toimiva tansanialainen 3G-liittymä mahdollisti on line -viestinnän Darin aamuruuhkassa. Toisaalta ilman nettiä koko kohua tuskin olisi syntynyt.